

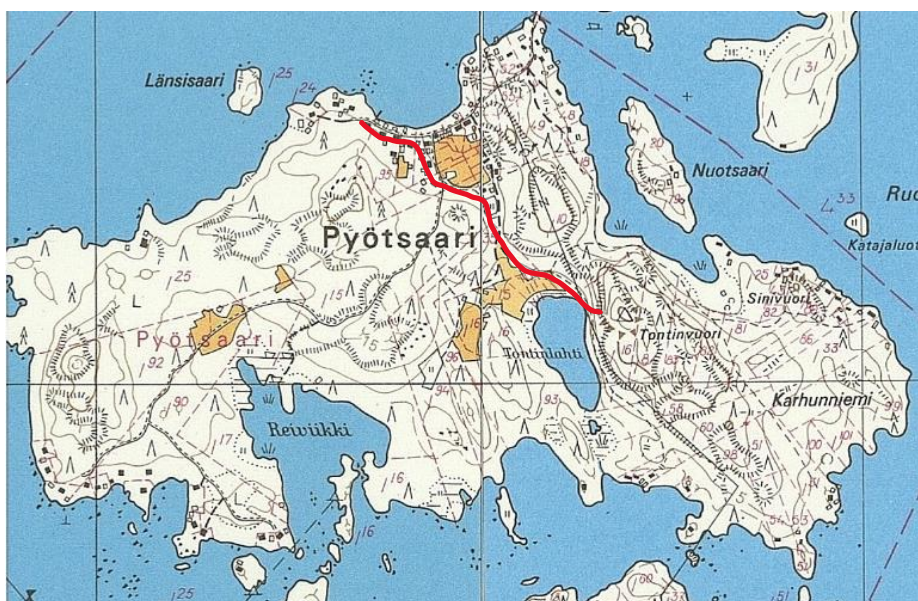
PIHLHJERTA-SUKUSEURAN TUTKIMUKSIA 2024

Raportti 1: PYÖTSAAREN retki 8.9 2024

Mukana Pia, Jaana ja Juha sekä Laitisen Pirjo ja Jorma. Kuvat Jaana ja Pia

Järjestimme sukuseuran kesäretken Pyötsaareen 2024 Rälssiemännän muistio I ja II julkaisun innoittamana. Kesäinen aurinkoinen ja lämmin +25 heinäkuun päivä, kun teimme retken... Retken kutsujana Pirjo Laitinen Pyötsaarentie 255. Aloitimme retken Laitisen perintötalossa (rakentanut Reinhold Pihlhjerta 1888¹), joka sijaitsee Pyötsaaren Kylänlahden pohjoisrannalla. Tutustuimme taloon, sen pihaan, perintökuvakokoelmaan, karttoihin ja tarinoihin – sekä nautimme maukkaita suolaiset ja marjaiset piirakat.

Perehdyttämistuokion jälkeen lähdimme kävelemään Huggutin raittia pitkin kohti Tontinlahtea tarkistamaan paikkoja, missä sijaitsi tarinan mukaan ensimmäinen suvun talo... tätä hieman epäroitiin. Kävelimme metsäisen polun kautta Tontinlahdelle, missä havaitsimme Tontinvuorelle päin itäisellä rannalla sammaleisia irtokiviä (peruskiveä graniittia) ja niitä oletimme olleen kauan aikaa sitten (Jaana otti yhden kiven kotiin). Ohessa retken kuvia ja karttoja.

Kuva 1. Kesäretki Laitisilta Tontinlahdelle merkittynä Pyötsaaren karttaan (kartta 1969, kuva Maanmittaushallitus).

¹ Reinhold Pihlhjerta oli Pirjo Laitisen isoäidin Hilda Lommin o.s. Pihlhjertan isä.

Kuva 2. Mihin suuntaan tästä nyt mentäisiin, polku Tontinlahdelle ja ihmettelimme vanhoja korkeita puita... (kuva Pia P.)

Kuva 3. Tontinlahti pilkottaa...

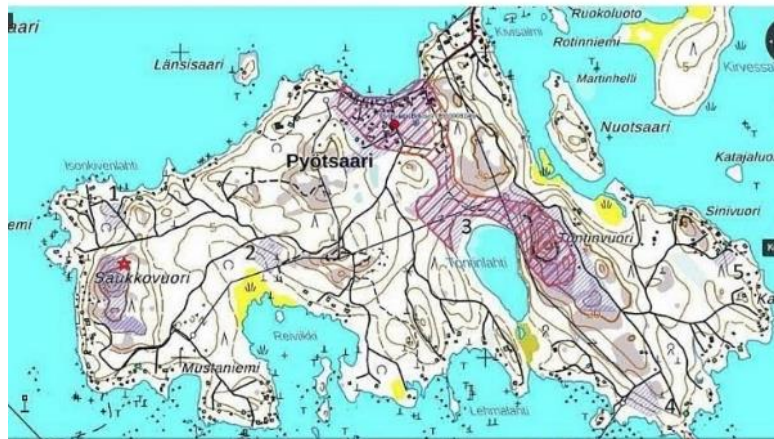

Kuvat 4-5. Kuva Tontinvuorelle päin koilliseen Tontinlahden pohjoisniemessä, siinä oli kiviä vuorelle ylöspäin. Kuva oik. on otettu metsästysmajan edessä lahden pohjoisrannalla.

Kuva 6. Paluu Laitisille Huggutin raittia pitkin.

va 26. Pyötsaassa inventoidut kohteet 1–5 (sininen vinoviivoitus), tunnettu muinaisjäänneöä iinaisjäänneörekisterin rajauksen mukaan (punainen vinoviivoitus) sekä Saukkovuoren Huggutin ha inapaikka ja mahdollinen muinaisjäänneö (punainen tähti). (Karttalähde: Maanmittauslaitos, Suomi.fi-kart

Kuva 7. Haminan museon arkeologinen kartta Pyötsaaresta (Kuva Digiarkisto Uudet maanjakokartat, Pyötsaari).

🏠 ← → ↻ 🔍 kypfi.fi/palveluikkuna/ ☆ 📄 📱 📄

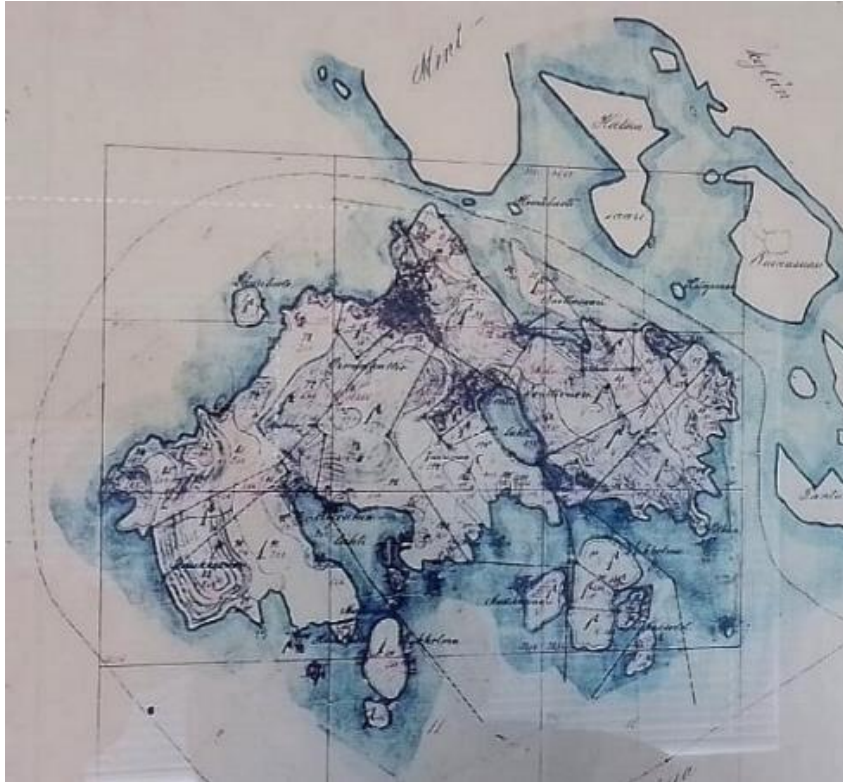
mahd. seurausta pelloinraivauksesta, muita merkkejä ihmistoiminnasta tai asutuksesta ei havaittu. Tontinlahden pohjukkaan kaivettiin metallinilmaisimen signaalien perusteella 6 pistoa. Löydöt olivat moderneja. On mahdollista, että alueella on myös vanhempia ihmistoiminnan jäänteitä, vaikka niitä ei inventoinnissa löydetty.

Vuoden 2025 tarkastuksessa havaittiin Tontinlahden pohjukassa, vanhan tien itäpuolella, vanhan kylän jäänneöset. Alueella on useita rakennuksen pohjia erilaisia kuoppia. Monien rakennusten päälle on kasattu viereisistä pelloista raivattuja kiviä.

Lahden itäpuoleisella Tontinvuorella on perimätiedon mukaan sijainnut kylän ensimmäinen talo. V. 2022 inventoinnissa vuoren rinteiltä tai laelta ei havaittu merkkejä rakenteista. Vuoren korkeimmalla kohdalla on kuitenkin tiettävästi ollut näkötorni, josta jäljellä kallioon kiinnitettyjä tukirautoja.

Luonti: 28.6.2007 Viimeisin muutos: 7.5.2025

Kuva 8. Kuvakopio Haminan museon arkeologisista löydöistä Tontinlahdella 2025, siellä olimme juuri retkeilleet ja kuvanneet. Lisätietoa: Kypfi.fi ”Pyötsaari”.

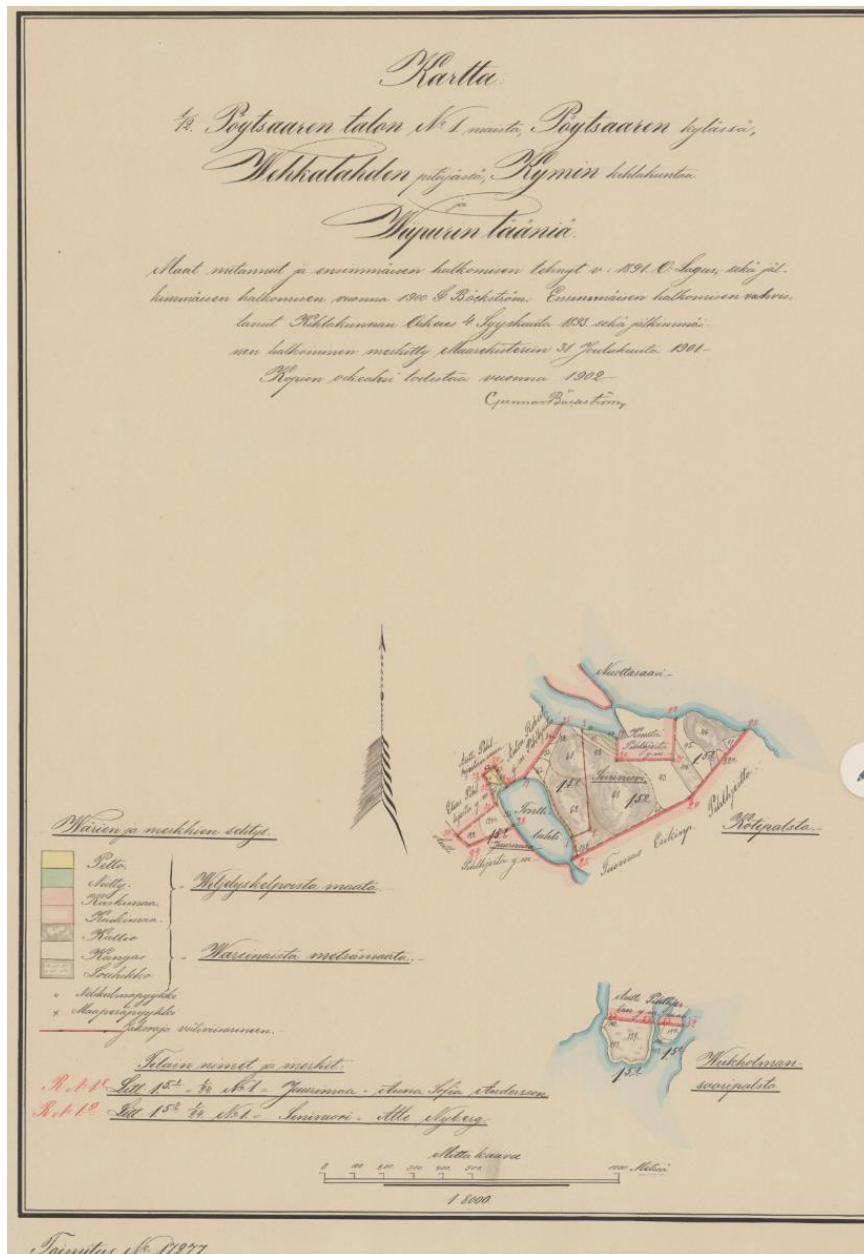

Kuva 9. Laitisen maanjakokarttataulu 1893.

Illegitimit:

1 ^a	Ent. A. Juhon jaakko, joka Pihlhjerta	6
2 ^a	Ent. P. Antti Järvenmäen Pihlhjerta, kinnat, Antti Peltä,	6
3 ^a	Ent. P. Elias Järvenmäen Pihlhjerta, kinnat, Antti Peltä,	6
4 ^a	Ent. P. Tuomas Järvenmäen Pihlhjerta	6
5 ^a	Ent. P. Antti Järvenmäen Pihlhjerta	6
6 ^a	Ent. P. Mikaelin, Holmberg ja Antti Järvenmäen Pihlhjerta	6
7 ^a	Ent. P. Mikaelin, Holmberg ja Antti Järvenmäen Pihlhjerta	6

Kuva 10. Maanjakokartassa merkityt Pihlhjerta-suvun maanomistajat 1893, seuraavassa kuvassa 11 Pyötsaaren Tontinlahden ympäristön maanjakokartta ja omistajat.

Kuva 11. Maanjakokartta Pyötsaaren Tontinlahden ja -vuoren alueella n. 1893.
 Kuva Digiarkisto, Pyötsaari Uusmaanjako.

Raportin kirjoitti 18.1.2025 J Vainio-Utriainen